

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

# ΓΚΕΟ ΜΙΛΕΦ—Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΗΣ ΟΡΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Με την ευκαιρία των 1300 χρόνων της ίδρυσης του βουλγαρικού κράτους το εκδοτικό της Αθήνας „Σύγχρονη εποχή“ κυκλοφόρησε συλλογή με τον τίτλο „Σεπτέμβρης“ και με άλλα εκλεκτά έργα του κορυφαίου βουλγαρικού ποιητή — αντιφασίστα Γκέο Μίλεφ. Το όνομα του Γκέο Μίλεφ είναι γνωστό στον Έλληνα αναγνώστη από τις μερικές μεταφράσεις του εμψυχωμένου ποιημάτων του „Σεπτέμβρης“, που εκφράζει αυθόρμητα την πρώτη στον κόσμο αντιφασιστική εξέγερση του βουλγαρικού λαού ενάντια στους καταπιεστές και στους ύποδουλωτές του. Η συλλογή με διαλεχτά ποιητικά και πεζά έργα που παρουσιάζουν οι μεταφραστές — η Κύπρια ποιήτρια Έλλη Πεονίδου και ο Μίλκο Τσόβεφ, δίνουν καθοριστικά μία πληρέστερη εικόνα του δημιουργικού έργου του Γκέο Μίλεφ. Σ' έναν έκτενη πρόλογο ο βούλγαρος ποιητής Βεσελίν Αντρέεφ ενημερώνει τον Έλληνα αναγνώστη με τη ζωή και τη δημιουργική βιογραφία, με τη θέση του Γκέο Μίλεφ στην ανάπτυξη της βουλγαρικής επαναστατικής ποιητικής παράδοσης.

Στην επιλογή των έργων που μεταφράστηκαν — γράφει η Έλλη Πεονίδου, σεβαστήκαμε τη γνώμη της κόρης του ποιητή Λέντα Μίλεβα. Έτσι, πλάι στο κλασικό διά „Σεπτέμβρη“ που καθιέρωσε τον Γκέο Μίλεφ σαν εθνικό ποιητή της Βουλγαρίας, προσθέσαμε την „Κόλαση“, ένα εξίσου σημαντικό συμβολικό ποίημα, εμπνευσμένο από την „Κόλαση“ του Δάντε, τη „Μέρα οργής“, τα ποιήματα „Τό κεφάλι μου“, „Βροχή“, „Τώρα πιά είναι αργά“, „Οι εικόνες κοιμούνται“ και αποσπάσματα από το „Εξπρεσιονιστικό ημερολόγιο“, „Στή λήμνη της Δωϊράνης“ και τις „Ασχημες πεζογραφίες“.

Ο Έλληνας αναγνώστης μπορεί να γευτεί, έστω και από δεύτερο χέρι, το λαμπρό ποιητικό ταλέντο του Γκέο Μίλεφ, καθώς και την πλατιά του μόρφωση και καλλιέργεια.

Ο ποιητής γεννήθηκε στις 15 του Γενάρη το 1895 Σπούδασε στη Σόφια και τη Λειψία και άρχισε να δημοσιεύει έργα του το 1913. Μή μπορώντας να μείνει άμετοχος στην σκληρή αντιφασιστική εξέγερση του λαού του, το 1923 άρχισε να εκδίδει το περιοδικό „Πλάμακ“ (Φλόγα), ένα επαναστατικό λογοτεχνικό έντυπο, που η έκδοσή του συνεχίζεται α-σταμάτητα και σήμερα. Το περιοδικό αυτό το 1924 πο-ποδημοσιεύει το „Σεπτέμβρη“, που γίνεται σύμβολο αγωνιστικότητας του βουλγαρικού λαού. Το ποίημα αυτό και η όλη αντιφασιστική δράση του ποιητή γίνονται αίτια της σύλληψής του και της ύπουλης δολοφονίας του από τους μοναρχοφασίστες της Βουλγαρίας στο κελί του, το 1925. Μυστήριο κάλυπτε για 60 χρόνια την εξα-

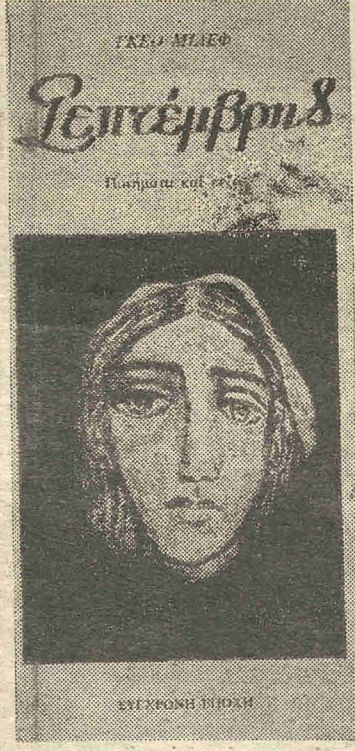
φάνιση του Γκέο Μίλεφ, ώ-σπου το 1954, το δικαστήριο της Λαϊκής πιά Δημοκρατίας της Βουλγαρίας αποκάλυψε σε μία συγκλονιστική δίκη, πώς το γυάλινο μάτι του ποιητή βρέθηκε ανάμεσα στα δ-στά μέσα σ' ένα κοινό τάφο δολοφονημένων αγωνιστών. Αυτό το γυάλινο μάτι είναι που έδωσε την εμπνευση στο Γιάννη Ρίτσο, στις 27-6-1958, να γράφει το ποίημά του „Γαλάζιο ποίημα“, που το αφιερώνει στον Γκέο Μίλεφ και που δημοσιεύεται στη συλλογή „Σεπτέμβρης“. Η συλλογή έχει πλούσια εικονογρά-φηση με ζωγραφίες πάνω στην πέτρα επίσης του Γιάννη Ρίτσου, που χωρίς να κει-τίζονται άμεσα με το κείμε-νο πλαισιώνουν και πλουτί-ζουν το περιεχόμενο.

„Εδώ πρέπει να σημειώ-σουμε, ότι δεν πρόκειται για πρωτομετάφραση του Γκέο Μίλεφ στα ελληνικά, γράφει ο ελληνιστής βούλγαρος συ-γραφέας Μαρίν Ζέτσεφ. Κα-νένας όμως από τους μέχρι τώρα μεταφραστές δεν απέ-δωσε τόσο άμεσα το κείμενο, δεν προκάλεσε τέτοια ποιη-κή έκρηξη. Η Έλλη Πεονί-δου κατέβαλε κάθε προσπά-θεια και τό έχει κατορθώσει όχι μόνο να διαφυλάξει τις αυθεντικές σχέσεις και δια-σθήσεις του ποιητή, αλλά παράλληλα διατηρεί το ποι-τικό οικοδόμημα του έργου, την μελωδικότητα του ποιή-ματός και γενικά των στί-χων που μεταφράστηκαν.

Μακρός, απέραντος στην ουσία είναι ο δρόμος που δι-ήνυσε ο „Σεπτέμβρης“ του Γκέο Μίλεφ και ανυπολόγι-στη είναι η επίδρασή του. Ποιός θά μπορούσε να πει σε πόσα σπίτια απαγγέλθηκε τό ποίημα „Σεπτέμβρης“ προτού φτάσει ο άλλος, ο νι-κηφόρος για τη Βουλγαρία Σεπτέμβρης; Και σε πόσες εκδρομές; Και σε πόσα κε-λιά φυλακών; Και πόσες φο-ρές στά παρτιζάνικα τμήμα-τα; Ποιός μπορεί να μετρή-σει πόσες εκδόσεις έχει τό ποίημα αυτό; Υπάρχει άρα-γε τρόπος να μάθει κανένας πόσοι άνθρωποι τό διάβα-σαν και τό άκουσαν στις πο-λυάριθμες γλώσσες που μετα-φράστηκε; „Τό ποίημα „Σε-πτέμβρης“, γράφει ο Βεσελίν Αντρέεφ στον πρόλογό του, μās δίνει άλλη μία απόδει-ξη, πώς για τον πραγματικό δημιουργό ή άθανασία δεν είναι άφηρημένη, αλλά γήι-νη έννοια. Ο Γκέο Μίλεφ ξε-χωρίζει στην ιστορία της βουλγαρικής λογοτεχνίας και Τέχνης και η παρουσία του είναι έντονη στη σύγχρονη εποχή μας.“

Η συλλογή „Σεπτέμβρης“ του διακεκριμένου βουλγα-ρικού ποιητή Γκέο Μίλεφ που κυκλοφόρησε τό εκδοτικό „Σύγχρονη εποχή“ επιβεβαι-ώνει για άλλη μία φορά τό ενδιαφέρον που εκδηλώνεται στην Ελλάδα και την Κύπρο προς τη βουλγαρική λογοτε-χνία και ιδιαίτερα προς τη βουλγαρική ποίηση στα τε-λευταία χρόνια.

Προσφέρουμε, γράφει η Έλλη Πεονίδου στην εφη-



ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΟΠΡΑΣ  
ΚΑΙ ΜΠΑΛΕΤΟΥ  
„ΜΠΟΛΣΟ“,  
ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ  
ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΕ  
ΤΗ ΣΟΦΙΑ

Οι θαυμαστές της μελο-δραματικής Τέχνης της Σό-φιας — ένα μεγάλο μέρος, γιατί τά εισιτήρια δεν έφτα-σαν για όλους — είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθή-σουν τις παραστάσεις του Α-καδημαϊκού Θεάτρου „Οπε-ρας και Μπαλέτου „Μπολ-σοί“ της Μόσχας, που δόθη-καν από τις 25 του Σεπτέμ-βρη μέχρι τις 7 του Οκτώ-βρη φέτος στο Λαϊκό Μέγα-ρο του Πολιτισμού της Σό-φιας. Για πρώτη φορά τό με-γάλο αυτό καλλιτεχνικό συγ-κρότημα σε πλήρη σύνθεση από καλλιτέχνες, χορωδία, ορχήστρα και προσωπικό, έμ-φανίστηκε στη Α. Δ. Βουλ-γαρίας.

Φέτος, που ο βουλγαρικός λαός τιμά τά 1300 χρόνια ά-πό την ίδρυση του βουλγαρί-κου κράτους, οι παραστάσεις του Ακαδημαϊκού Θεάτρου „Οπερας και Μπαλέτου „Μπολσοί“ της Μόσχας στη Σόφια, αποτέλεσαν άλλη μία συνεισφορά στην πλούσια πνευματική ανταλλαγή με-ταξύ Α. Δ. Βουλγαρίας και Σοβιετικής Ένωσης και για τό λόγο ότι τό ίδιο διάστη-μα τό Ακαδημαϊκό Θέατρο

μερίδα „Χαραυγή“ αυτή τη συλλογή με έργα του Γκέο Μίλεφ σαν ελάχιστη, αλλά ώστόσο έμπρακτη απόδειξη της εκτίμησής μας προς τό δυναμικό φίλο λαό της Βουλ-γαρίας, που προχωρεί σταθε-ρά προς τά έμπρός δημιουρ-γώντας ολόπλευρα. Τό προ-σφέρουμε με τις θερμές μας εύχες για τά 1300 γενέθλια του κράτους του.

Κ.

(Συνέχεια στην 6-η σελίδα)

## ΓΚΕΟ ΜΙΛΕΦ

### „ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ,“

Γεννά ή νύχτα από μήτρα νεκρή  
τό πανάρχαιο μίσος του δούλου:  
τήν πορφυρή του οργή,  
τή μεγαλόπρεπη

Έκει  
μέσα σε ύλη την ταραχή  
μοναχός  
σαν τρελλός  
ό μυθικός  
παπά  
Άντρέι  
μέ τό κανόνι του τό θυρλικό  
σαρώνει  
βλήμα τό βλήμα...  
Τήν ώρα τή στερνή  
„Θάνατος στο Σατανά“,  
φωνάζει και  
τρομερός, μεγαλοπρεπής  
γυρίζει τό κανόνι  
κατά πίσω και  
τήν ύστατη  
κανονιά καρφώνει  
όλόισια.

Ύστερα παραδόθηκε  
„Ο κόκκινος παπάς να κρεμαστεί,  
δίχως σταυρό και δίχως μνήμα“.

Πελώριος ό παπάς, στητός  
σαν τό γρανίτη άτάραχος,  
χωρίς καθόλου λύπη,  
χωρίς καθόλου μνήμη.

Όσα οι ποιητές  
κι οι φιλόσοφοι γράψανε—  
θά βγοϋν αλήθεια!  
—Δίχως Θεό! Δίχως άφέντη!  
Μή θά κάνουμε τό Σεπτέμβρη.  
Του ανθρώπου ή ζωή  
αίώνια άνάταση θά 'ναι.  
—Ψηλά, όλο και πιο ψηλά.  
Παράδεισος θά γίνει ή γή.  
Θά γίνει!